

Prövning av förslag till avräkningsregler för alla avsiktliga energiutbyten mellan asynkront anslutna systemansvariga för överföringssystem

Beslut

1. Energimarknadsinspektionen (Ei) godkänner Affärsverket svenska kraftnäts (Svenska kraftnät) förslag till avräkningsregler för alla avsiktliga energiutbyten mellan asynkront anslutna systemansvariga.
2. Beslutet gäller under förutsättning att samtliga berörda tillsynsmyndigheter fattar ett beslut med samma innebörd.
3. Detta beslut kan komma att ändras eller upphävas efter begäran av Europeiska kommissionen.

Beskrivning av ärendet

Artikel 50.4 i Europeiska kommissionens förordning (EU) 2017/2195 av den 23 november 2017 om fastställande av riktlinjer för balanshållning avseende el (förordning (EU) 2017/2195) anger att alla asynkront anslutna systemansvariga för överföringssystem (systemansvariga) ska utarbeta gemensamma avräkningsregler för avsiktliga energiutbyten som är ett resultat av frekvenshållningsprocessen och/eller rampbegränsningar för aktiv uteffekt på synkronområdesnivå.

Ansökan

Svenska kraftnät lämnade i juli 2019 in en ansökan om godkännande av förslag till gemensamma avräkningsregler för alla avsiktliga energiutbyten mellan synkronområden som är ett resultat av frekvenshållningsprocessen i enlighet med artiklarna 172 och 173 i Europeiska kommissionens förordning (EU) 2017/1485 av den 2 augusti 2017 om fastställande av riktlinjer för driften av elöverföringssystem (förordning (EU) 2017/1485) och/eller rampbegränsningar för aktiv uteffekt på synkronområdesnivå i enlighet med artikel 137 förordning (EU) 2017/1485. Ansökan är utarbetad gemensamt med alla asynkront anslutna

systemansvariga¹, det vill säga de systemansvariga som har en sammanlänkning som kopplar samman två synkronområden.

Förslaget är inte tillämpligt på sammanlänkningsfall där en balansansvarig part står för avräkning för inmatning och uttag av energi från sammanlänkningsområdet, eftersom det då inte är fråga om avräkningsregler mellan systemansvariga.

Ei har analyserat förslaget tillsammans med övriga berörda tillsynsmyndigheter². Dessutom har förslaget samverkats med tillsynsmyndigheten i Norge³. Vid samverkan kom tillsynsmyndigheterna fram till att förslaget behövde ändras för att kunna godkännas. I januari 2020 begärde därför tillsynsmyndigheterna att förslaget skulle ändras.

Svenska kraftnät kom in med ett reviderat förslag den 27 mars 2020.

Metoden omfattar en övergripande beskrivning av avräkningsreglernas utformning, exempelvis regler rörande avräkningsperioden, hur volymen för avsiktliga energiutbyten mellan synkronområden som ett resultat av frekvenshållningsprocessen och rampbegränsningar ska beräknas och fastställas samt hur priset för de avsiktliga energiutbytena ska beräknas mellan respektive systemansvarig som omfattas av metoden. Avräkningspriset ska beräknas per elområdesgräns i enlighet med den modell som i bilagan till förslaget anges för respektive sammanlänkning.

För Svenska kraftnäts vidkommande definieras avräkningsreglerna endast för rampbegränsningar eftersom avräkning med anledning av frekvenshållningsprocesser inte förekommer. De svenska sammanlänkningarna som omfattas av förslaget är sammanlänkningarna mellan elområde DK1 och elområde SE3, elområde Polen och elområde SE4 samt elområde Litauen och elområde SE4. Avräkningsreglerna är olika för de tre sammanlänkningarna.

¹ De systemansvariga för överföringssystem i förslaget är, 50Hertz, BritNed, Eirgrid, ElecLinK, Elering, Elia, Energinet, Fingrid, Litgrid, Moyle, National Grid ESO, NGIL, PSE, RTE, SONI, Statnett, Svenska kraftnät, TenneT DE och TenneT NL.

² Berörda tillsynsmyndigheter, utöver Ei är, Commission de Régulation de l'Electricité et du Gaz (CREG – Belgien), Forsyningstilsynet - Danish Utility Regulator (DUR – Danmark), Konkurentsiamet - Estonian Competition Authority (ECA – Estland), Energiavirasto (EV – Finland), Commission de Régulation de l'Énergie (CRE – Frankrike), Bundesnetzagentur (BNetzA – Tyskland), The Office of Gas and Electricity Markets (Ofgem – Storbritannien), An Coimisiún um Rialáil Fóntais / Commission for Regulation of Utilities (CRU – Irland), Valstybinė energetikos reguliavimo taryba / National Energy Regulatory Council (NERC – Litauen), Autoriteit Consument & Markt (ACM – Nederländerna) och Urząd Regulacji Energetyki /Energy Regulatory Office (URE / ERO – Polen)

³ Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)

Energivolym

Energivolymen vid avsiktlig energiöverföring som ett resultat av rampbegränsningar beräknas per avräkningsperiod mellan systemansvariga som en integral av skillnaden för energiutbyte över en likströmssammanlänkning med respektive utan tillämpning av rampbegränsning.

Avräkningspris

För elområde DK1 och elområde SE3 ska avsiktliga energiutbyten som är ett resultat av rampbegränsningar avräknas till ett genomsnitt av reglerkraftpriset i den dominerande riktningen för det danska elområdet DK1 och det svenska elområdet SE3 per avräkningsperiod mellan systemansvariga för överföringssystem.

För elområde Polen och elområde SE4 ska avsiktliga energiutbyten som är ett resultat av rampbegränsningar avräknas till ett genomsnitt av obalanspriset för Polen och obalanspriset inom det svenska elområdet SE4 per avräkningsperiod mellan systemansvariga för överföringssystem. Avseende elområde SE4, syftar obalanspriset på obalanspriset för förbrukning till dess att Sverige inför en enda slutlig position som tillämpas för beräkning av obalanser i enlighet med artikel 54.3.a i förordning (EU) 2017/2195.

För elområde Litauen och elområde SE4 ska avsiktliga energiutbyten som är ett resultat av rampbegränsningar avräknas till ett genomsnitt av obalanspriset för Litauen och obalanspriset inom det svenska elområdet SE4 per avräkningsperiod mellan systemansvariga för överföringssystem. Avseende elområde SE4, syftar obalanspriset på obalanspriset för förbrukning till dess att Sverige inför en slutlig enda position som tillämpas för beräkning av obalanser i enlighet med artikel 54.3.a i förordning (EU) 2017/2195.

Implementering

Förslaget ska implementeras av de systemansvariga inom 12 månader från att det har godkänts av berörda tillsynsmyndigheter. Av förslaget framgår att de asynkront sammankopplade systemansvariga ska påbörja en översyn av metoden under 2022. I översynen ska harmoniserade villkor utvärderas. Om översynen leder till förändringar i metoden ska dessa ändringar lämnas till de berörda tillsynsmyndigheterna för prövning.

Samordning och ärendets handläggning

Ei har berett ärendet tillsammans med de övriga berörda tillsynsmyndigheterna samt även med tillsynsmyndigheten i Norge. Tillsynsmyndigheterna har i sin samordning kommit fram till att de systemansvarigas förslag till avräkningsregler kan godkännas.

Bestämmelser som ligger till grund för beslutet

Kommissionens förordning (EU) 2017/2195

Avräkningsprocesser ska

- a) fastställa lämpliga ekonomiska signaler som avspeglar obalanssituationen,
- b) säkerställa att obalanserna avräknas till ett pris som återspeglar realtidsvärdet för energi,
- c) tillhandahålla incitament för de balansansvariga parterna att ha balans eller att hjälpa systemet att återställa balansen,
- d) underlätta harmonisering av mekanismerna för avräkning av obalanser,
- e) tillhandahålla incitament till de systemansvariga för överföringssystemen att fullgöra sina skyldigheter i enlighet med artikel 127, artikel 153, artikel 157 och artikel 160 i förordning (EU) 2017/1485,
- f) undvika snedvridning av incitament för balansansvariga parter, leverantörer av balanstjänster och systemansvariga för överföringssystem,
- g) stödja konkurrensen mellan marknadsaktörerna,
- h) tillhandahålla incitament till leverantörerna av balanstjänster att erbjuda och tillhandahålla balanstjänster till de anslutande systemansvariga för överföringssystem,
- i) garantera ekonomisk neutralitet för alla systemansvariga för överföringssystemen. (artikel 44.1)

Varje inmatning till eller uttag från ett planeringsområde för en systemansvarig för överföringssystem ska avräknas i enlighet med antingen kapitel 3 eller kapitel 4 i avdelning V. (artikel 44.4)

Senast 18 månader efter denna förordnings ikraftträdande ska alla asynkront anslutna systemansvariga för överföringssystem som avsiktligt utbyter energi mellan synkronområden utarbeta ett förslag till gemensamma avräkningsregler som är tillämpliga på alla avsiktliga energiutbyten som ett resultat av en eller båda av följande:

- a) Frekvenshållningsprocessen i enlighet med artiklarna 172 och 173 i förordning (EU) 2017/1485.

b) Rampbegränsningar för aktiv uteffekt på synkronområdesnivå i enlighet med artikel 137 i förordning (EU) 2017/1485. (Artikel 50.4)

Förslagen till följande villkor eller metoder ska vara föremål för godkännande av alla tillsynsmyndigheter i den berörda regionen:

k) för det geografiska område som omfattar alla asynkront anslutna systemansvariga för överföringssystem som avsiktligt utbyter energi, reglerna för avräkning mellan systemansvariga för överföringssystem för det avsiktliga utbytet av energi i enlighet med artikel 50.4. (Artikel 5.3)

Ett förslag till villkor eller metoder ska innehålla en föreslagen tidsplan för deras genomförande och en beskrivning av deras förväntade effekt på målen för denna förordning. Tidsramarna för genomförandet ska inte vara längre än tolv månader efter godkännandet från de relevanta tillsynsmyndigheterna, med undantag av de fall där alla relevanta tillsynsmyndigheter är överens om att förlänga tidsramen för genomförandet eller där olika tidsramar fastställs i denna förordning. (artikel 5.5)

Syftet med förordning (EU) 2017/2195 är att

- a) främja en effektiv konkurrens, icke-diskriminering och öppenhet på balansmarknader,
- b) öka effektiviteten i balansering samt effektiviteten hos europeiska och nationella balansmarknader,
- c) integrera balansmarknader och främja möjligheter till utbyte av balanstjänster och samtidigt bidra till driftsäkerhet,
- d) bidra till en effektiv och långsiktig drift och utveckling av elöverföringssystemet och elsektorn i unionen och samtidigt underlätta ett effektivt och konsekvent funktions sätt av dagen före-, intradags- och balansmarknader,
- e) säkerställa att upphandlingen av balanstjänster är rättvis, objektiv, öppen och marknadsbaserad och gör att man kan undvika onödiga inträdes hinder för nya aktörer, bidra till likviditeten på balansmarknaderna samtidigt som man förhindrar otillbörlig snedvridning på den inre marknaden för el,
- f) underlätta deltagande av efterfrågefleksibilitet, inbegripet aggregering av anläggningar och energilagring, och samtidigt säkerställa att de konkurrerar med andra balanstjänster på lika villkor och, vid behov, agera oberoende när de betjänar en enda förbrukningsanläggning,
- g) underlätta deltagandet av förnybara energikällor och stödja uppnåendet av Europeiska unionens mål för utbyggnaden av förnybar elproduktion.

Vid tillämpningen av denna förordning ska medlemsstater, relevanta tillsynsmyndigheter och systemansvariga

- a) tillämpa principerna om proportionalitet och icke-diskriminering,
- b) säkerställa öppenhet,
- c) tillämpa principen om optimering mellan högsta totala effektivitet och lägsta totala kostnader för alla berörda parter,

- d) säkerställa att systemansvariga för överföringssystem så långt som möjligt utnyttjar marknadsbaserade mekanismer för att säkerställa nätsäkerhet och nätstabilitet,
- e) säkerställa att utvecklingen av termins-, dagen före- och intradagsmarknaderna inte äventyras,
- f) respektera det ansvar som anförtrots den relevanta systemansvariga för överföringssystemet för att trygga systemsäkerheten, även enligt krav i nationell lagstiftning,
- g) samråda med berörda systemansvariga för distributionssystem och ta hänsyn till möjlig inverkan på deras system,
- h) ta hänsyn till överenskomna europeiska standarder och tekniska specifikationer. (artikel 3)

Om godkännandet av villkor eller metoder kräver ett beslut av mer än en tillsynsmyndighet ska de relevanta tillsynsmyndigheterna samråda, samordna och driva ett nära samarbete med varandra för att nå en överenskommelse. (artikel 5.6)

Ellagen (1997:857)

I ett beslut av nätmyndigheten enligt sådana riktlinjer som har antagits med stöd av förordning (EG) nr 714/2009 ska det anges att beslutet kan komma att ändras eller upphävas efter begäran av Europeiska kommissionen. (12 kap. § 1 b)

Ei:s motivering till beslutet

De formella kraven på ansökan och beslutsprocessen

Svenska kraftnäts ansökan har kommit in i tid. Ei har samordnat detta beslut med de berörda tillsynsmyndigheterna. De formella kraven på beslutsprocessen är därmed uppfyllda.

Prövning i sak

Av ansökan framgår att de föreslagna avräkningsreglerna är tillämpliga på alla avsiktliga energiutbyten som ett resultat av en eller båda av följande:

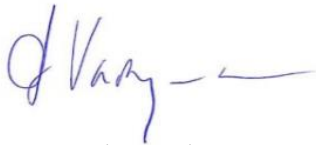
- a) Frekvenshållningsprocessen i enlighet med artiklarna 172 och 173 i förordning (EU) 2017/1485.
- b) Rampbegränsningar för aktiv uteffekt på synkronområdesnivå i enlighet med artikel 137 i förordning (EU) 2017/1485.

Svenska kraftnäts föreslagna metod innehåller en tidsplan för genomförande och en beskrivning av metodens förenlighet med förordning (EU) 2017/2195. Ei bedömer att förslaget inte står i strid med de krav som ställs i förordningen. Ei anser därför att Svenska kraftnäts förslag till avräkningsregler för alla avsiktliga energiutbyten mellan asynkront anslutna systemansvariga ska godkännas.

Hur man överklagar

Se bilaga 1, Så här gör du för att överklaga beslutet.

Detta beslut har fattats av generaldirektören Anne Vadasz Nilsson. Vid den slutliga handläggningen deltog även chefsjuristen Göran Morén, chefsekonomen Therése Hindman Persson, avdelningschefen Caroline Törnqvist samt juristen Marcus Green, föredragande.

Anne Vadasz Nilsson

Marcus Green

Bilagor

1. Så här gör du för att överklaga beslutet

Skickas till

Affärsverket svenska kraftnät
ACER – Byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (för kännedom)